

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/93/2022
Identifikačné číslo spisu: 4021200314
Dátum vydania rozhodnutia: 14. júla 2023
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:4021200314.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: Ing. Peter Babušík, dodatok obch. mena KOMTECH, IČO: 40 879 917, Trieda A. Hlinku 606/27, Nitra, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej z 30. septembra 2019, o odvolaniach žalobcu proti uzneseniam Krajského súdu v Nitre č. k. 15 S 38/2021-40 z 12. januára 2022 a č. k. 15 S 38/2021-64 z 3. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Odvolania žalobcu sa odmietajú.

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobca podal všeobecnú správnu žalobu podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku proti rozhodnutiu označenému v záhlaví tohto uznesenia, no nepripojil k nej doklad o zaplatení súdneho poplatku podľa zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Krajský súd ho vyzval na jeho zaplatenie výzvou, ktorá bola žalobcovi doručená 30. júla 2021, aj s poučením, že v prípade nezaplatenia v lehote 10 dní zastaví konanie. Žalobca nezaplatil súdny poplatok v určenej lehote, a preto krajský súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 15 S 38/2021-27 zo 16. augusta 2021 zastavil konanie o správnej žalobe. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, v ktorej argumentoval, že mu poplatková povinnosť nevznikla. Túto sťažnosť však krajský súd v trojčlennom senáte prvým napadnutým uznesením č. k. 15 S 38/2021-40 zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 Civilného sporového poriadku.

2. Žalobca následne 31. januára 2022 predsa len zaplatil súdny poplatok 70 €, na ktorý bol pôvodne vyzvaný. Pretože tak urobil po právoplatnom zastavení konania, krajský súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 15 S 38/2021-52 zo 7. februára 2022 podľa § 11 zákona č. 71/1992 Zb. rozhodol tak, že mu zo zaplatenej sumy vrátil 63,30 €. Aj proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť s odôvodnením, že dodatočným zaplatením súdneho poplatku odpadol dôvod zastavenia konania. Krajský súd v trojčlennom senáte podľa § 250 CSP zamietol túto sťažnosť druhým napadnutým uznesením č. k. 15 S 38/2021-64.

3. Napriek poučeniu v oboch uzneseniach, že proti nim nie je prípustné odvolanie, sa žalobca proti oboch odvolal. Odvolanie považoval za prípustné s odkazom na § 357 CSP. Na jeho odôvodnenie potom polemizoval s jednotlivými dôvodmi napadnutých uznesení.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky sa predovšetkým zaoberal otázkou svojej príslušnosti na prejednanie oboch odvolaní. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení účinnom od 1. júla 2017 sa na konanie vo veciach poplatkov sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku okrem § 357 písm. a). Citované ustanovenie nevymedzuje presne, čo sa rozumie pojmom „konanie vo veciach poplatkov“. Zo systematickej súvislosti (nadpis nad § 12 „Konanie“) a z úpravy § 12, ktorá sa týka všetkých otázok súvisiacich so súdnymi poplatkami vrátane výzvy a následkov jeho nezaplatenia, možno usudzovať, že „konanie vo veciach poplatkov“ je každé konanie podľa niektorého z ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. Konaním vo veciach poplatkov je tak aj rozhodovanie o zastavení konania ako následku jeho nezaplatenia v zmysle § 10 cit. zák. Z cit. § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. potom vyplýva, že aj keď poplatková povinnosť vznikla v správnom súdnictve (porov. § 5 ods. 1 v spojení s položkou 10 prílohy cit. zákona), o otázkach poplatkov aj o zastavení konania sa rozhoduje podľa Civilného sporového poriadku. Naopak, vzhľadom na uvedené špeciálne ustanovenie v týchto veciach nemožno vôbec postupovať podľa Správneho súdneho poriadku, na ktorý § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. neodkazuje.

5. V dôsledku toho by sa podľa Civilného sporového poriadku mala posudzovať nielen prípustnosť samotných opravných prostriedkov, ale aj príslušnosť na ich rozhodovanie. Podľa ustanovenia § 34 ods. 3 CSP potom platí, že o odvolaní proti rozhodnutiam krajského súdu rozhoduje zásadne Najvyšší súd Slovenskej republiky. Žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku neupravuje príslušnosť tunajšieho súdu na rozhodovanie o odvolaní. Podľa názoru tunajšieho súdu však treba zohľadniť, že v čase nadobudnutia účinnosti odkazu na Civilný sporový poriadok v § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. (1. júla 2016 novelou zákonom č. 125/2006 Z. z.) bol najvyšší súd tak súdom odvolacím, ako aj súdom kasačným. Inak povedané, najvyšší súd bol podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom do 31. decembra 2020 povolaný rozhodovať tak o odvolaniach, ako aj o kasačných sťažnostiach proti rozhodnutiam krajských súdov. Preto nebolo podstatné, aký opravný prostriedok bol v danej veci podaný, keďže o oboch rozhodoval ten istý súd a šlo len o to, v akom kolegiu sa tak stane. Začatím svojej činnosti od 1. augusta 2021 (§ 101c ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.) však tunajší súd prevzal pôsobnosť najvyššieho súdu ako súdu, ktorý rozhodoval o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam krajských súdov vo veciach správneho súdnictva (porov. § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.). Od 1. júna 2023 navyše vznikla samostatná sústava správnych súdov, ktorých príslušnosť vôbec nie je upravená v CSP, a tak celkom absentuje ustanovenie o príslušnosti na prípadné odvolanie konanie podľa zákona č. 71/1992 Zb.

6. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu však vytvorením a začatím činnosti tohto súdu zanikla príslušnosť najvyššieho súdu vo veciach správneho súdnictva, čo potvrdzuje aj pravidlo o prechode výkonu súdnictva v týchto veciach. Naopak, tak ako najvyšší súd zostal vrcholným súdom vo všetkých ostatných veciach než veciach správneho súdnictva, prevzal jeho úlohy tunajší súd. Tomuto zámeru zákonodarcu vyjadrenému v citovaných ustanoveniach zákona č. 757/2004 Z. z. by potom nezodpovedal taký výklad, podľa ktorého by v konaní vo veciach súdnych poplatkov za správne súdne konanie na základe § 34 ods. 2 CSP mal o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu konať najvyšší súd. Po zriadení správnych súdov by takáto úprava bola celkom nepoužiteľná a o prípadných odvolaniach podaných proti rozhodnutiam správnych súdov vo veciach súdnych poplatkov by tak nebola daná príslušnosť žiadneho súdu. Citované ustanovenia tak vytvárajú - zjavne nezamýšľanú - medzeru v zákone, ktorá vyplýva z nezohľadnenia, že Civilný sporový poriadok, na ktorý odkazuje § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb., sa sám nevzťahuje na správne súdne konanie a tak ani neobsahuje ustanovenia o príslušnosti správnych súdov.

7. Túto medzeru treba podľa tunajšieho súdu vyplniť analógiou s postavením tunajšieho súdu ako kasačného súdu. Najvyšší správny súd podľa § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. rozhoduje o kasačných sťažnostiach proti rozhodnutiam správnych súdov, resp. do 31. mája 2023 krajských súdov. Hoci je kasačná sťažnosť mimoriadnym opravným prostriedkom, rozhoduje o nej tunajší súd už v druhej inštancii, teda v podobnom postavení, v akom v civilnom sporovom konaní rozhoduje odvolací súd. Okrem toho medzi správny súdom a tunajším súdom už neexistuje žiaden medzistupeň, ktorý by mohol rozhodovať o podobných opravných prostriedkoch. Keďže odvolanie má zásadne devolutívny účinok, nemôžu o ňom rozhodovať súdy, ktoré napadnuté rozhodnutie vydali. Vzhľadom na to je tunajší súd prvým a jediným súdom vyššieho stupňa vo vzťahu k správny súdom (resp. do 31. mája 2023 krajským súdom vo veciach správneho súdnictva), a preto je jediným, kto môže byť

príslušný na rozhodnutie o odvolaniach proti ich rozhodnutiam vydaným podľa Civilného sporového poriadku.

8. S ohľadom na to tak tunajší súd ako odvolací súd najskôr skúmal, či je odvolanie prípustné.

9. Podľa § 355 ods. 2 CSP je proti uzneseniu súdu prvej inštancie prípustné odvolanie, len ak ho zákon pripúšťa. Uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné, sú vymedzené v § 357 CSP, no nenachádza sa medzi nimi uznesenie o vrátení súdneho poplatku. Prípustnosť takého odvolania nevyplýva ani zo žiadneho iného ustanovenia zákona č. 71/1992 Zb., ani iného zákona. Odvolanie proti takémuto tomuto uzneseniu tak podľa § 355 ods. 2 CSP nie je prípustné. Podľa § 357 písm. a) CSP je síce prípustné odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania, použitie tohto ustanovenia v konaní vo veciach súdnych poplatkov je však výslovne vylúčené ustanovením § 14 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. V dôsledku toho nie je prípustné ani odvolanie proti uzneseniu, ktorým súd podľa § 10 cit. zák. zastavil konanie kvôli nezaplateniu súdneho poplatku. K rovnakým záverom dospela aj judikatúra najvyššieho súdu (porov. uznesenie sp. zn. 3 Obo 14/2018, judikát R 82/2018).

10. Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Proti jeho rozhodnutiu je prípustná sťažnosť podľa všeobecných ustanovení CSP (§ 239 a nasl.), o ktorej podľa citovaného ustanovenia rozhodne sudca. V tu prerokovanej veci boli všetky uznesenia krajského súdu vydané najskôr vyšším súdnym úradníkom a žalobca v nich bol riadne poučený o možnosti podať sťažnosť, čo aj využil. Tu napadnutými uzneseniami už sudca (trojčlenný senát) krajského súdu rozhodol o týchto sťažnostiach, čo zodpovedá postupu predpokladanému v cit. § 14 ods. 4.

11. Obe odvolania žalobcu tak smerujú proti uzneseniam, proti ktorým nie sú prípustné. Preto ich tunajší súd ako odvolací súd podľa § 386 písm. c) CSP odmietol.

12. Tunajší súd už len pre poriadok dodáva, že vie o uznesení tunajšieho súdu sp. zn. 6 Ssk 70/2022, ktorým bolo obdobné odvolanie žalobcu posúdené ako kasačná sťažnosť a ako taká bola odmietnutá. V tu prerokovanej veci však súd nemohol postupovať podľa § 22 a § 466 SSP a predložiť vec veľkému senátu, pretože tieto ustanovenia sa týkajú len konaní o kasačnej sťažnosti. Z citovaných ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. však vyplýva, že tunajší súd nemôže vo veciach súdnych poplatkov konať ako kasačný súd, ale len ako odvolací súd podľa Civilného sporového poriadku. Ten však v odvolacom konaní nepripúšťa, aby senát odvolacieho súdu postúpil vec veľkému senátu odvolacieho súdu, ktorý tento zákon ani nepredpokladá. Hoci teda odlišná judikatúra vrcholnej súdnej inštancie nie je želaná, nemožno sa jej v individuálnych veciach vždy vyhnúť (porov. v tomto zmysle napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 354/2023). Na zjednotenie prípadných odlišných právnych názorov slúžia osobitné postupy upravené zákonom č. 757/2004 Z. z., akým je napríklad stanovisko kolégia alebo pléna.

13. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

